

91

Moses Schreiber / a Hatam Szofér (1762–1839)

A zsidó szokások megváltoztatásáról¹

1838 k.

Kiadás:

(a) Responsa of Hatam Sofer, IV: “Even ha-ezer”, 2, 11

(b) Responsa of Hatam Sofer, *: “Hósen mispát”, 197

(c) Akiva Joseph Schlesinger² (Baal Lévi ha-ivri³), *Szófer lév ha-ivri⁴ / A zsidó szív könyve* (Wien: s. d., 1863; Ungvár: *, 1864; reprint, ed. Hillel M. E. Schlesinger, Jerusalem, 1990)

(a) Egy responsumból

(...) Azon is elcsodálkoztam, hogy ilyen nagy bölcseknek – miközben magában az iratban⁵ az áll, hogy “Peszt, amelyet Pestnek hívnak”, és a város latin neve, “Pesth”, nincs is megemlítve (...) –, nektek, nagytisztelétű rabbiknak miért kell a tanúk aláírásánál a válólévél végén azt írnotok, hogy “aláírva stb. Pesth szent községében”? Még a végén azt gondolják, hogy más városról van szó, és ott írták alá a *bet din* előtt, pedig fentebb az áll, hogy “Peszten” írták alá. (...) Én magam egyáltalán nem értem, miért kell nektek a város latin nevét használni az aláírásban még a magánszerződésekben vagy a *hekhsher*-ekben⁶ is, ez előttek, tiszteletre méltó személyetek előtt atyáinknak és a korábbi rabbiknak eszébe sem jutott. Véleményem szerint a korábbi nemzedékek tagjai is kifogástalanul tudtak a nem zsidókkal nem zsidó nyelven beszélni, azonban szándékosan megrontották a nyelveket, követve a tizenhét szigorító rendelkezést, amelyeket a jeruzsálemi Talmud ír le a Sabbát traktátus első fejezetében, a bécsi kiadás szerint a 6. lap első oldalán – “és a nyelveket...”, lásd ott –, de erről, nagy bűneink miatt, nem beszélünk hosszasan.

(...)

(b) Egy responsumból

(...) (Rabbitok) a saját községték vagy más hasonló község bölcsei közül való legyen, de rabbinak nevezzék, aki Isten útján vezet Isten népét, és ne legyen – Isten óvjon ettől – azok közül való, akik eretnek könyveket írnak, a rabbinikus hagyományon kívül álló könyveket olvasnak, vagy nem zsidó nyelvet használnak, mert az ilyenek szájából tilos a Tórát tanulni, ugyanis olyannak számítanak, mint aki idegen (áldozati) tüzet gyújt meg a Szentélyben.

(...)

¹ Héberből fordította Komoróczy Szonja Ráhel.

² R. Hillél Lichtenstein veje.

³ Jelentése: ‘akinek zsidó szíve (van)’ / ‘a zsidó szívü’ / ‘a Zsidó szív (című könyv) szerzője’.

⁴ A könyv formáját tekintve kommentár a Hatam Szofér végrendeletéhez.

⁵ Válólévél (gét).

⁶ A kóserságot tanúsító pecsét.

(c) Végredeletéből

(...) Óvakodjatok attól, hogy megváltoztassátok neveteket, nyelveteket, öltözéketeket, hasonlóan az idegen / nem zsidó (*nokhri*) szokásokhoz: Isten óvjon ettől.

(...)